

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 15/21
Λουξεμβούργο, 11 Φεβρουαρίου 2021

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-407/19 Katoen Natie Bulk
Terminals NV και General Services Antwerp NV
κατά Belgische Staat και C-471/19 Middlegate Europe N κατά Ministerraad

**Νόμος ο οποίος προβλέπει ότι λιμενική εργασία μπορεί να παρέχεται μόνον από
αναγνωρισμένους εργάτες μπορεί να είναι συμβατός με το δίκαιο της Ένωσης
εφόσον αποσκοπεί στη διαφύλαξη της ασφάλειας εντός των λιμενικών ζωνών και
στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων**

*Ωστόσο, η παρέμβαση διοικητικής επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως στη διαδικασία αναγνώρισης
των λιμενεργατών δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου
σκοπού*

Σύμφωνα με το βελγικό δίκαιο, η λιμενική εργασία διέπεται, μεταξύ άλλων, από τον νόμο περί λιμενικής εργασίας, κατά τον οποίο η λιμενική εργασία μπορεί να εκτελείται μόνον από αναγνωρισμένους λιμενεργάτες. Το 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απηύθυνε προειδοποιητική επιστολή στο Βασίλειο του Βελγίου, με την οποία του επισήμαινε ότι η νομοθεσία περί λιμενικής εργασίας παραβίαζε την ελευθερία εγκαταστάσεως (άρθρο 49 ΣΛΕΕ). Κατόπιν της επιστολής αυτής, το εν λόγω κράτος μέλος εξέδωσε, το 2016, βασιλικό διάταγμα για την αναγνώριση των λιμενεργατών στις λιμενικές περιοχές, με το οποίο καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες εφαρμογής του νόμου περί λιμενικής εργασίας, γεγονός που οδήγησε την Επιτροπή στην περάτωση της εναντίον του κράτους μέλους διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

Στην υπόθεση Katoen Natie Bulk Terminals και General Services Antwerp (C-407/19), οι δύο ομώνυμες εταιρίες, οι οποίες πραγματοποιούσαν λιμενικές εργασίες στο Βέλγιο και στην αλλοδαπή, ζήτησαν από το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Βέλγιο) την ακύρωση του εν λόγω βασιλικού διατάγματος του 2016, διότι, κατά την άποψή τους, περιόριζε την ελευθερία τους να προσλαμβάνουν λιμενεργάτες από άλλα κράτη μέλη πλην του Βελγίου για να εργαστούν σε βελγικές λιμενικές ζώνες.

Στην υπόθεση Middlegate Europe (C-471/19), η οικεία εταιρία υποχρεώθηκε να καταβάλει πρόστιμο κατόπιν της διαπιστώσεως, εκ μέρους της βελγικής αστυνομίας, παραβάσεως που συνίσταται στην εκτέλεση λιμενικής εργασίας από μη αναγνωρισμένο λιμενεργάτη. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου στην δεύτερη αυτή υπόθεση, ήτοι του Grondwettelijk Hof (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Βέλγιο), η προαναφερθείσα εταιρία αμφισβήτησε τη συνταγματικότητα του νόμου περί λιμενικής εργασίας, υποστηρίζοντας ότι ο νόμος αυτός παραβίαζε την ελευθερία του εμπορίου και της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το Συνταγματικό Δικαστήριο, αφού επισήμανε ότι η εν λόγω ελευθερία την οποία εγγυάται το Βελγικό Σύνταγμα συνδέεται στενά με θεμελιώδεις ελευθερίες τις οποίες κατοχυρώνει η Συνθήκη ΛΕΕ, όπως είναι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (άρθρο 56 ΣΛΕΕ) και η ελευθερία εγκαταστάσεως (άρθρο 49 ΣΛΕΕ), αποφάσισε, όπως και το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) στο πλαίσιο της πρώτης υποθέσεως, να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με τη συμβατότητα των ως άνω εθνικών κανόνων, με τους οποίους διατηρείται ειδικό καθεστώς για την πρόσληψη λιμενεργατών, με τις δύο προαναφερθείσες διατάξεις της Συνθήκης. Στις εν λόγω συνεκδικασθείσες υποθέσεις, το Δικαστήριο, πέραν της απαντήσεως που έπρεπε να δώσει στο ερώτημα αυτό, κλήθηκε να συναγάγει πρόσθετα κριτήρια ώστε να αποσαφηνιστεί αν το καθεστώς των λιμενεργατών συνάδει προς τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η επίμαχη ρύθμιση, κατά την οποία οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν στο Βέλγιο για να ασκήσουν εκεί λιμενικές δραστηριότητες ή επιθυμούν, χωρίς να εγκατασταθούν στο κράτος αυτό, να παράσχουν εκεί λιμενικές υπηρεσίες οφείλουν να απασχολούν μόνο λιμενεργάτες αναγνωρισμένους σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή, εμποδίζει τις εν λόγω επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν το δικό τους προσωπικό ή να προσλαμβάνουν άλλους μη αναγνωρισμένους εργάτες. Επομένως, η επίμαχη ρύθμιση, η οποία είναι ικανή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την εγκατάσταση των επιχειρήσεων αυτών στο Βέλγιο ή την εκ μέρους τους παροχή υπηρεσιών σε αυτό το κράτος μέλος, συνιστά περιορισμό των ελευθεριών εγκαταστάσεως και παροχής υπηρεσιών, τις οποίες κατοχυρώνουν αντιστοίχως τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, περαιτέρω, ότι τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογηθεί από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, εφόσον είναι κατάλληλος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρου. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίμαχη ρύθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί αφ' εαυτής ακατάλληλη ή δυσανάλογη για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει, ήτοι της εγγυήσεως της ασφάλειας εντός των λιμενικών ζωνών και της προλήψεως των εργατικών ατυχημάτων. Εκτιμώντας σφαιρικά το επίμαχο καθεστώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι μια τέτοια ρύθμιση είναι συμβατή με τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ, εφόσον οι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της, αφενός, στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία δεν συνεπάγονται δυσμενείς διακρίσεις, είναι εκ των προτέρων γνωστά και παρέχουν στους λιμενεργάτες άλλων κρατών μελών τη δυνατότητα να αποδεικνύουν ότι πληρούν, στο κράτος καταγωγής τους, απαιτήσεις ισοδύναμες με εκείνες που ισχύουν για τους ημεδαπούς λιμενεργάτες και, αφετέρου, δεν καθιερώνουν περιορισμένη ποσόστωση για τους εργάτες που μπορούν να τύχουν τέτοιας αναγνωρίσεως.

Εν συνεχεία, κατά τον έλεγχο της συμβατότητας του επίμαχου βασιλικού διατάγματος με τις ελευθερίες κυκλοφορίας τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη ΛΕΕ, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εν λόγω εθνική ρύθμιση συνιστά επίσης περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ, στον βαθμό που μπορεί να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα έναντι των εργοδοτών και των εργαζομένων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Το Δικαστήριο εξετάζει, στη συνέχεια, τον αναγκαίο και αναλογικό χαρακτήρα των διαφόρων μέτρων που περιλαμβάνει η ρύθμιση αυτή σε σχέση με τον σκοπό που συνίσταται στη διαφύλαξη της ασφάλειας εντός των λιμενικών ζωνών και στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.

Συναφώς, πρώτον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επίμαχη ρύθμιση, κατά την οποία, ειδικότερα:

- η αναγνώριση των λιμενεργατών πραγματοποιείται από διοικητική επιτροπή συγκροτούμενη ισομερώς από μέλη τα οποία ορίζουν οι οργανώσεις εργοδοτών και οι οργανώσεις εργαζομένων·
- η επιτροπή αυτή αποφασίζει επίσης, ανάλογα με τις ανάγκες σε εργατικό δυναμικό, αν οι αναγνωρισμένοι εργάτες πρέπει ή όχι να περιληφθούν σε ποσόστωση λιμενικών εργαζομένων, λαμβανομένου υπόψη ότι, για τους εκτός της ποσοστώσεως λιμενεργάτες, η διάρκεια ισχύος της αναγνωρίσεώς τους περιορίζεται στη διάρκεια της συμβάσεως εργασίας τους, οπότε πρέπει να κινείται νέα διαδικασία αναγνωρίσεως για κάθε νέα σύμβαση που συνάπτουν·
- δεν προβλέπεται μέγιστη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποφανθεί η εν λόγω επιτροπή,

καθόσον δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, δεν είναι συμβατή με τις ελευθερίες κυκλοφορίας που κατοχυρώνονται στα άρθρα 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ.

Δεύτερον, το Δικαστήριο εξετάζει τις προϋποθέσεις αναγνωρίσεως των λιμενεργατών. Κατά την επίμαχη ρύθμιση, εφόσον δεν μπορεί να αποδείξει ότι πληροί σε άλλο κράτος μέλος ισοδύναμες προϋποθέσεις, ο εργαζόμενος οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις περί καλής φυσικής καταστάσεως, επιτυχίας σε ψυχολογική δοκιμασία και προηγούμενης επαγγελματικής κατάρτισεως. Κατά το Δικαστήριο, οι απαιτήσεις αυτές είναι κατάλληλες για τη διαφύλαξη της ασφάλειας εντός των λιμενικών ζωνών και είναι ανάλογες προς τον σκοπό αυτό. Κατά συνέπεια, τα μέτρα αυτά είναι συμβατά με τις ελευθερίες κυκλοφορίας που προβλέπουν τα άρθρα 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ. Το Δικαστήριο εκτιμά, ωστόσο, ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί στην εργοδοτική οργάνωση και, ενδεχομένως, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις

των αναγνωρισμένων λιμενεργατών κατά τον ορισμό των οργάνων που είναι επιφορτισμένα με τη διενέργεια τέτοιων εξετάσεων και δοκιμασιών δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω τον διαφανή, αντικειμενικό και αμερόληπτο χαρακτήρα των εν λόγω εξετάσεων και δοκιμασιών.

Τρίτον, το Δικαστήριο κρίνει ότι η επίμαχη ρύθμιση, η οποία προβλέπει τη διατήρηση της αναγνώρισης την οποία έλαβε λιμενεργάτης υπό προϊσχύσαν νομικό καθεστώς και την ένταξή του στην ποσόστωση των λιμενεργατών, δεν φαίνεται ακατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ούτε δυσανάλογη προς αυτόν, οπότε, ως προς το σημείο αυτό, είναι επίσης συμβατή με τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στα άρθρα 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ.

Τέταρτον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επίμαχη ρύθμιση, δυνάμει της οποίας η μετακίνηση λιμενεργάτη στην ποσόστωση εργαζομένων διαφορετικής λιμενικής ζώνης από εκείνη στην οποία έλαβε την αναγνώρισή του υπόκειται σε προϋποθέσεις και λεπτομέρειες εφαρμογής καθοριζόμενες από συλλογική σύμβαση εργασίας, είναι συμβατή με τις ελευθερίες κυκλοφορίας τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ. Εναπόκειται, εντούτοις, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι εν λόγω προϋποθέσεις και λεπτομέρειες εφαρμογής είναι αναγκαίες και ανάλογες προς τον σκοπό της διαφυλάξεως της ασφάλειας σε κάθε λιμενική ζώνη.

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι ρύθμιση κατά την οποία οι εργαζόμενοι στον τομέα της εφοδιαστικής πρέπει να διαθέτουν «πιστοποιητικό ασφαλείας», του οποίου ο τρόπος εκδόσεως προβλέπεται από συλλογική σύμβαση εργασίας, δεν είναι ασυμβίβαστη με τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στα άρθρα 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ, εφόσον οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση τέτοιου πιστοποιητικού είναι αναγκαίες και ανάλογες προς τον σκοπό της εγγυήσεως της ασφάλειας εντός των λιμενικών ζωνών και η διαδικασία αποκτήσεώς του δεν συνεπάγεται μη εύλογα και δυσανάλογα διοικητικά βάρη.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106